

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ
UNIwersytet Narodowy w Użhorodzie
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
POŁUDNIOWO-Wschodni Instytut Naukowy w Przemysłu
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM XII: BADANIA JAKOŚCIOWE
KU POPRAWIE ŻYCIA CZŁOWIEKA**

**Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM XII: ЯКІСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ**

**За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Przemysł
2022

Конін – Ужгород – Перемишль
2022

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XII: Якісні дослідження для покращення життя людини / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль: Посвіт, 2022. 200 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XII: Badania jakościowe ku poprawie życia człowieka / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl: Poswit, 2022. 200 s.

ISBN 978-617-8003-18-0

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **I.Zymomyra**; dr hab., prof. **M.Zymomyra**; **V.Boichuk**; dr hab., prof. **V.Halunko** (executive editor); dr **P.Davydov**; dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab., prof. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O.Dobrowolska**; dr hab., prof. **T.Mishenina**; dr hab., prof. **K.Nowakowska**; dr hab., prof. **O.Newmerżycka**; dr hab., prof. **A.Peczarskyj**; dr **H.Wojciechowska**; dr **R.Żotani**; dr **O.Zymomyra**; dr **M.Pahuta**; dr **S.Wieruszewska-Duraj**.

Redakcyjna kolegia:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; д-р філол. н., проф. **І.Зимомя**; д-р філол. н., проф. **М.Зимомя**; **В. Бойчук**; д-р **С.Всрушевска-Дурай**; д-р юрид. н., проф. **В. Галунько** (відповідальний секретар); канд. філософ. н., доц. **П.Давидов**; д-р іст. н., проф. **В.Ільницький**; д-р пед. н., проф. **Ю.Кузьменко**; д-р філол. н., проф. **О.Добровольська**; д-р пед. н., проф. **Т.Мішеніна**; д-р габ, проф. **К.Новаковска**; д-р пед. н., проф. **О.Невмержицька**; д-р філол. н., проф. **А.Печарський**; д-р **Г.Войтеховска**; канд. філол. н., доц. **Р.Жовтані**; канд. філол. н., доц. **О.Зимомя**; канд. пед. н., доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński

dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінський

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-8003-18-0

© Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький, 2022
© Посвіт, 2022

4. Центр довідки та навчання Office. URL: <https://support.microsoft.com/uk-ua/office?ui=uk-ua&rs=uk-ua&ad=ua>.

5. Microsoft Teams для освіти. URL: https://eddownloads.azureedge.net/msdownloads/MicrosoftTeamsforEducation_QuickGuide_UK-UA.pdf.

Галина МЕШКО, Олександр МЕШКО
(Тернопіль, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

В умовах модернізації освітньої галузі надзвичайно актуальним є питання формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів. Адже конкурентоспроможність педагога – не тільки індикатор його професійної діяльності, а й необхідна умова інноваційного розвитку закладу освіти. Конкурентоспроможність педагога у науковій літературі потрактовано як «сукупність конкурентних переваг, що виявляються в його унікальних здібностях. Це показник успішної професійної діяльності, здатність бути більш затребуваним порівняно з іншими через низку особистісно-професійних якостей, які зумовлюють високий рівень фаховості у своїй сфері» [2].

Сьогодні педагогу потрібні нові, відповідні до потреб часу і викликів сьогодення знання, вміння й навички, компетентності, Першочергове значення для сучасного педагога мають: уже не тільки сумлінність, обов'язковість чи виконавська дисципліна; а професійна відповідальність; мобільність, здатність швидко адаптуватися до нових змін і трансформувати їх у нові підходи до навчання; вміння аналізувати, прогнозувати; планувати і здійснювати власну діяльність у динамічних ситуаціях; рефлексивність, здатність правильно оцінювати свої плюси і мінуси, власні можливості; комунікабельність, асертивність, стресостійкість, резильєнтність; готовність ризикувати й не боятися нового; здатність думати стратегічно, позитивно й оптимістично, конструктивно взаємодіяти і долати професійні труднощі; вміння нетрадиційно підходити до розв'язання проблем; вміння не лише застосовувати нове, але й відмовлятися від звичного і застарілого; постійне прагнення до особистісно-професійного зростання.

Важливим є розроблення теоретико-методичних засад формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів, зокрема, необхідно: обґрунтувати методологічні підходи до організації і здійснення професійної підготовки конкурентоспроможних педагогів; виявити детермінанти формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів; обґрунтувати і розробити систему формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів в контексті стратегії модернізації освітньої галузі; розробити комплексну програму формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів; упровадити її у практику професійної підготовки.

Концепція формування конкурентоспроможності педагогів являє собою єдність методологічного, теоретико-змістового і технологічного концептів, яка ґрунтується на органічному взаємозв'язку з цілісним процесом становлення особистості фахівця, формування його професійної компетентності і професійної культури й орієнтована на: формування стресостійкості і резильєнтності майбутніх педагогів, асертивної

моделі їх поведінки, професійно-суб'єктної позиції і професійної відповідальності, готовності до інноваційної діяльності та конструктивного подолання професійних труднощів, що матиме відображення на ефективності професійної підготовки, якості професійного життя та успішності педагогічної діяльності.

Наш підхід до проблеми професійної підготовки майбутніх конкурентоспроможних педагогів в умовах модернізації освітньої галузі. є системним, базується на положеннях біопсихосоціопедагогіки, ґрунтується на ідеях ортобіотики, акмеології, психології праці.

На основі теоретичного аналізу та проведеного емпіричного дослідження визначено актуальні проблеми підготовки майбутніх конкурентоспроможних педагогів в контексті стратегії модернізації освітньої галузі: необхідність цілеспрямованої підготовки майбутніх педагогів до збереження і зміцнення професійного здоров'я на етапі навчання у закладі вищої освіти; підвищення рівня їх стресостійкості і резильєнтності; формування готовності майбутніх педагогів до створення психологічно безпечного здоров'язбережувального середовища у закладі освіти; формування готовності до інноваційної діяльності в закладі освіти.

Складність і багатогранність досліджуваної проблеми зумовлюють вибір методологічних підходів – загальнонаукових (системний і синергетичний) і конкретнаукових (діяльнісний, акмеологічний, антропологічний, суб'єктний, компетентнісний). Для формування професійної відповідальності майбутніх фахівців важливим є фронестичний підхід. Фронестичний підхід до розуміння змісту та сутності професійної відповідальності в сучасному техногенному середовищі враховує специфічність етичного знання, яке лежить в основі інтегральної та загальних компетенцій майбутніх фахівців. Цей підхід зосереджує увагу на стійких індивідуальних пріоритетах особистісної відповідальності в конкретній ситуації відповідно до суспільно заданих потреб [1].

Досліджено і виокремлено детермінанти, що визначають рівень сформованості конкурентоспроможності: високий рівень стресостійкості і резильєнтності майбутніх фахівців, сформованість асертивної моделі їх поведінки; сформованість професійно-суб'єктної позиції і професійної відповідальності, розвиненість позитивного, саногенного, творчого, конструктивного мислення. Тому при дослідженні проблеми професійної підготовки конкурентоспроможних педагогів в закладі вищої освіти основна увага має зосереджуватися на формуванні акмесинергетичної позиції майбутніх фахівців, формуванні їх професійної відповідальності, професійної стресостійкості та резильєнтності, готовності до інноваційної діяльності та конструктивного подолання професійних труднощів. Процес формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів орієнтований на перетворення зовнішніх детермінант на внутрішню позицію особистості студента-майбутнього фахівця.

Запропонований підхід до формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів передбачає оптимальне поєднання таких аспектів: опанування теоретичними знаннями, використання тренінгових практик для формування професійної стресостійкості, професійної відповідальності, асертивності, досвіду інноваційної діяльності, формування професійних цінностей та розвитку творчого мислення.

Дослідження передбачає: 1) розроблення й упровадження цілісної системи формування професійної стресостійкості майбутніх педагогів на етапі професійної підготовки; 2) обґрунтування і розроблення комплексної програми формування професій-

ної відповідальності майбутніх педагогів на етапі професійної підготовки; 3) розроблення технології психолого-педагогічного супроводу особистісно-професійного зростання педагогів засобами інформальної та неформальної освіти.

Це і слугуватиме орієнтиром для проведення подальших наукових розвідок, результати яких будуть сфокусовані в моделі системи формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у закладі вищої освіти. Наступним етапом є розроблення моделі системи формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів на етапі професійної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Meshko, H.M., Habrusieva, N.V., Kryskov, A.A. Research of professional responsibility of students of technical specialities by means of information and communication technologies. *Journal of Physics: Conference Series: XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (ICon-MaSTEd 2020)*, 15–17 October 2020, Kryvyi Rih, Ukraine. 2021. Vol. 1840. Issue 1. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012052>

2. Повідайчик М. Педагогічні умови формування конкурентоспроможності майбутніх учителів математики. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип. 1 (48). С. 329–332. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.329-332>

Ольга ОЛЕФІР
(Полтава, Україна)

СУЧАСНИЙ СТАН ДІАГНОСТИКИ ПОРУШЕНЬ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Національна доктрина розвитку освіти України, Закон України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» передбачають використання ефективних форм, методів, засобів, а також спеціальної методики навчання дітей рідної мови, формування навичок культурної мовленнєвої комунікації. Проблема порушень формування навичок писемного мовлення у молодших школярів неодноразово були предметом вивчення багатьох науковців Л. Андрусишиної, Л. Белякової, І. Власенко, Л. Єфіменкової, Н. Жукової, Р. Лалаєвої, І. Марченко, О. Мاستюкової, Є. Соботович, В. Тарасун, В. Тищенко, Т. Філічевої, Л. Цветкової, Г. Чиркіної, М. Шеремет, А. Ястребової та ін. Досконале оволодіння навичками писемного мовленням учнями молодших класів є необхідною передумовою для успішного засвоєння предметів шкільного циклу, сприяє формуванню особистості молодших школярів та їх соціальної адаптації. В умовах становлення нової системи освіти України з'являються нові вимоги до формування та розвитку навичок усного й писемного мовлення, якості навчання молодших школярів в цілому, формуються передумови освітнього маршруту й соціальної діяльності в майбутньому.

Навчання учнів читання й письма посідає провідне місце в освітньому процесі, тим самим впливаючи на успішність реалізації права на якісну освіту. Серед учнів молодшого шкільного віку загального закладу середньої освіти поширеність порушень писемного мовлення, за даними різних авторів, становила 6-7% (О. Корнев,

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Антонюк Я., Ільницький В. До питання обміну населенням між УРСР та ЧСР: чинник ОУН.....	7
Екман М., Бурман К. Методико-виконавські засади збірки п'єс-трансформерів «Інтервалія» Анастасії Комлікової в історії сучасної української фортепіанної педагогіки.....	10
Зимомря М., Зимомря О. Трансформація образів у пісенному просторі Йосипа Фиштика.....	12
Косилова О., Зіноватна Л. Особливості виконання оркестрової партитури в перекладенні для фортепіано. Способи подолання фактурних труднощів.....	17
Кривошина Б. Матеріали періодичної преси 90-х рр. ХХ ст. як джерело до вивчення Першої світової війни.....	19
Мальшина К. Словенський друк про Україну у 1938–1940 рр.	23
Приходько М. Радикальна віха польського громадсько-політичного руху наприкінці 19 століття.....	26
Путря Н. Київська фортепіанна школа. Історія становлення.....	27
Синкевич Н. Борис Лятошинський – видатний представник української музичної культури.....	30
Щудло М., Фриз П. Танець як засіб соціалізації творчої особистості.....	32
Ядловська О. Культурологічні та релігійні засади гендерного питання в країнах ісламу.....	34

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Атаманчук В., Атаманчук П. Сторітелінг у контексті цифрових проєктів з гуманітарних наук.....	37
Барановська О. Розвиток соціальної взаємодії учнів початкової школи засобами підручника.....	38
Блудова Ю., Ільїна О. Особливості використання коміксів як інтерактивного методу навчання.....	41
Wieruszewska-Duraj S. Podnoszenie jakości kształtowania kompetencji zawodowych przyszłych nauczycieli.....	43
Галів М., Бурковська З. Гендерний підхід до виховання морально-вольових рис у дітей (на основі праць В. Сухомлинського).....	48
Горват М. Сутність підготовки вчителів до реалізації ігрових методів навчання.....	50
Grzesiak J. Synergiczność naukowych badań jakościowych i jakości standardów życia człowieka.....	53
Zaskórska A., Zaskórski M. Kategorie myśli i zdarzeń w metodologii badań jakościowych w naukach społecznych i humanistycznych.....	60

Ільніцька К. Реалізація освітнього процесу для іноземних здобувачів вищої освіти в умовах запровадження воєнного стану.....	64
Калініченко З. Актуальні проблеми професійної підготовки сучасних фахівців.....	67
Канюк О., Кіш Н., Кіш-Вайда Г. До питання підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови у сучасному світі.....	69
Кіш Н., Канюк О., Кіш В. Вплив лінводидактичного підходу на формування культури іншомовного професійного спілкування майбутніх ІТ-фахівців.....	71
Кравченко-Дзондза О., Лядик З. Формування інформаційно-аналітичних умінь і навичок учнів початкової школи на уроках читання.....	73
Кудзінівська І., Трофименко В. Використання візуальних технічних засобів для дистанційного навчання математичних дисциплін.....	75
Кузьма-Качур М. Нові можливості та інструменти у забезпеченні якісної природознавчої компетентності майбутніх учителів початкової школи.....	78
Куриш Н., Кадук А. Реалізація формальної освіти Інститутом післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області в умовах сучасних викликів.....	80
Лазарева А. Організація проведення лабораторних занять з курсу «Методологія і методи емпіричних досліджень» у підготовці майбутніх психологів.....	83
Мальована О. Використання навчальної платформи Teams у закладах ЗП(ПТ)О.....	86
Мешко Г., Мешко О. Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів як актуальна проблема теорії і практики професійної підготовки.....	88
Олефір О. Сучасний стан діагностики порушень писемного мовлення у молодших школярів.....	90
Панько О. Специфіка організації самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови (англійської) на факультеті туризму.....	92
Рувогар У. Mediation im DaF-Unterricht: Das neue Normal.....	94
Підгайчук С., Шевчук В., Смутко С., Блінніков Г. Розвиток просторової уяви слухачів в умовах дистанційного викладання технічних дисциплін.....	96
Поліщук Н. Феномен здоров'я як основа формування здоров'язберезувальної компетентності особистості.....	98
Ростока М. Інформаційно-аналітичний інструментарій кваліметричного підходу в системі підготовки наукових кадрів.....	100
Rudyk O., Chernyavsky V. Professional training of magistr on the basis of SolidWorks.....	103
Слижук О. Використання цифрових додатків до підручника української літератури у процесі формування читацької грамотності учні.....	106
Стецина Г. Теоретичні основи формування ключових компетентностей учнів початкової школи засобами мовно-літературної освітньої галузі.....	108
Філімонова І. Результати діагностики рівня мотивації майбутніх бакалаврів професійної (професійно-технічної) освіти під час вивчення фахових дисциплін.....	110
Харкавців І. Філософсько-соціологічні дослідження творчості.....	113
Харкавців І. Формування творчої особистості педагога в процесі самореалізації.....	114

Шеклебей Г., Кравченко-Дзондза О. Формування в учнів початкової школи навичок самостійної читацької діяльності.....	116
Яценко Т. Зміст підручника української літератури в контексті вимог міжнародного дослідження PISA.....	119

ФІЛОЛОГІЯ

Александрович Т., Малинка М. Василь Довгович як один із представників українського бароко.....	122
Василенко О., Подзізей М. Особливості вживання прислів'їв і приказок в сучасній англійській мові (лінгвокультурологічний аспект)	123
Василенко О., Ярмолюк О. Лінгвістичні характеристики вираження гендерної рівності в англomовному і українському дискурсі.....	125
Есенова Е. Двомовність як психологічний аспект взаємодії мов.....	128
Зимомря М., Зимомря І. Кольористика творчості Олександра Масляника.....	130
Kulka В. Obrazki Srebrnej Ziemi Mykoły Zymomyri.....	138
Плющик О. Модус сповідальності в романі Любові Голоти «Епізодична пам'ять»	141
Поліщук О. Особливості художнього осмислення історичних подій у творчості Гіларі Мантел.....	144
Стрельцова В. Іронія у британській політичній лінгвокультурі.....	146
Харкавців І., Ших Л. Етнокультурний аспект фразеологічних одиниць з флористичним компонентом.....	147
Царук А. Камертон новелістики Миколи Зимомрі: засоби вираження часу й простору.....	149

СУСПІЛЬНІ НАУКИ. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Демків А., Єременко С., Пруський А., Власенко Є. Проведення моніторингу та прогнозування виникнення пожеж: зарубіжний досвід на прикладі Китаю.....	152
Дуля А. Забруднення Світового океану.....	154
Зайцева І. Шкідники і хвороби листя <i>Acer tataricum</i> L. у зелених насадженнях правобережної частини м. Дніпро.....	157
Зорін Д. Екологічна безпека Дністровського екокоридору національної екологічної мережі України.....	159
Іванченко О. Фітосанітарний стан деревних насаджень паркового комплексу Соборної площі м. Дніпро.....	160
Краснобокий Ю., Ткаченко І., Ільніцька К. Роль освіти і науки в концепції сталого розвитку.....	164
Кузьменко Ю. Земля як об'єкт права власності.....	166
Радловська К. Екологічний моніторинг навколишнього середовища для територій районів Прикарпаття.....	169

Рубан Д. Стан розвитку громадянського суспільства через призму діяльності інститутів громадянського суспільства.....	170
Сидоренко В., Демків А., Тищенко В. Методологія аналізу ризику впливу шкідливих факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.....	171
Юрош В. Державно-церковні відносини: сутність соціально-наукових та політико-теоретичних дискусій.....	174

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Закаляк Н., Гарко М. Засоби реабілітаційного впливу при функціональних порушеннях опорно-рухового апарату.....	178
Закаляк Н., Кривенко О. Проблема остеохондрозу поперекового відділу хребта.....	180
Закаляк Н., Ошієвський Р. Роль фізичних терапевтів у відновленні після інсульту.....	182
Закаляк Н., Строцька І. Застосування дихальної гімнастики в реабілітації постковідних хворих.....	184
Закаляк Н., Струк Р. Особливості реабілітації хворих з афазіями різного ступеня тяжкості.....	186
Марков Р. Правоохоронні органи як суб'єкти сфери фізичної культури і спорту.....	189
Фігура О., Херло Є. Порушення зору у постінсультних пацієнтів та ерготерапевтичні методи його корекції.....	190
Відомості про авторів.....	193

